

Briuselis, 2025 m. birželio 13 d.
(OR. en)

9420/25

SOC 317
EMPL 201
JEUN 160
EDUC 184
SAN 360
ECOFIN 603
CLIMA 216

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Nuo principų prie pažangos: naujasis Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas ir pirmoji kovos su skurdu strategija – <i>Politiniai debatai</i>

Rengiantis 2025 m. birželio 19 d. EPSCO tarybos posėdyje įvyksiantiems politiniams debatams, delegacijoms pridedamas pirmininkaujančios valstybės narės orientacinis pranešimas pirmiau nurodyta tema.

EUROFOUND parengė šiems politiniams debatams skirtą informacinį pranešimą „Numatomos grėsmės skurdui Europoje: įveikti naujus iššūkius“; jis išdėstytas šio pranešimo papildyme ADD 1.

**NUO PRINCIPŲ PRIE PAŽANGOS: NAUJASIS EUROPOS SOCIALINIŲ TEISIŲ
RAMSČIO ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS IR ES PIRMOJI KOVOS SU SKURDU
STRATEGIJA**

2021 m. Komisijos veiksmų plano ir naujojo Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų plano peržiūra

2021 m. gegužės 8 d. Porto deklaracijos, kurią priėmė ES valstybių ar vyriausybių vadovai, 5 punkte teigiama, kad jie yra „pasiryžę toliau stiprinti Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą ES ir nacionaliniu lygmenimis, tinkamai atsižvelgdami į atitinkamas kompetencijas ir subsidiarumo ir proporcingumo principus“. 2021 m. kovo 4 d. Komisijos pristatytame veiksmų plane pateikiamos naudingos Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo gairės, be kita ko, tikslai užimtumo, įgūdžių, socialinės apsaugos ir skurdo mažinimo srityse. Veiksmų plane nustatyta, kad Komisija **šių veiksmų planą peržiūrės 2025 m.** Peržiūros rezultatai taps pagrindu tolesniems veiksams ES lygmeniu, kad būtų pasiekti trys 2030 m. ES socialiniai tikslai. Komisija naujajame veiksmų plane ketina atspindėti tai, kas jau pasiekta, ir nustatyti trūkumus, kuriuos reikia pašalinti. Be to, naujajame veiksmų plane bus ne tik atsižvelgta į 2024–2029 m. politinėse gairėse paskelbtų pavyzdinių iniciatyvų įgyvendinimą, bet ir apsvarstytas visa apimantis plataus užmojo politikos priemonių ir iniciatyvų rinkinys, kuriuo siekiama apsaugoti piliečių ir darbuotojų, susiduriančių su naujais ir kylančiais iššūkiais trumpuoju ir vidutinės trukmės laikotarpiu, darbo ir socialines teises.¹ Naujasis veiksmų planas bus grindžiamas trimis ramsčio skyriais (lygios galimybės ir galimybė dalyvauti darbo rinkoje, tinkamos darbo sąlygos ir socialinė apsauga bei įtrauktis). Jis atspindės aktualiausius ateities iššūkius ir galimybes, kuriuos lemia sparčiai kintančios socialinės ir ekonominės, darbo rinkos, demografinės ir geopolitinės aplinkybės, taip pat pagrindinius politinius prioritetus konkurencingumo, skaitmeninės bei žaliosios pertvarkų ir pasirengimo srityse. Naujajame veiksmų plane bus išdėstyta pozityvi darbotvarkė – taip bus suteiktas naujas postūmis socialinei Europai, o socialinės politikos aspektai bus integruoti į visus ES prioritetus.

¹ Konsultacijos dėl naujojo Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų plano (ir 2021 m. veiksmų plano peržiūros), Europos Komisija, 2025 m. gegužės 13–14 d. Užimtumo komiteto ir Socialinės apsaugos komiteto (SAK) posėdis.

Naujoji ES kovos su skurdu strategija

Pagal Komisijos politines gaires taip pat numatoma priimti pirmą istorijoje ES kovos su skurdu strategiją, kuria bus siekiama padėti žmonėms gauti būtiną apsaugą ir paslaugas, kurių jiems reikia, kartu šalinant pagrindines skurdo priežastis.² Nors pagrindinė atsakomybė už skurdo ir socialinės atskirties problemų sprendimą tenka valstybėms narėms, nacionaliniai veiksmai skatinami ir stebimi ES lygmeniu, be kita ko, taikant atvirąjį koordinavimo metodą ir teikiant gaires. Kai kurios valstybės narės yra priėmusios nacionalines kovos su skurdu strategijas. Naujoji ES kovos su skurdu strategija turėtų padėti valstybėms narėms pasiekti ES 2030 m. skurdo mažinimo tikslą. Šiuo tikslu siekiama iki 2030 m. žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, skaičių sumažinti bent 15 mln. (palyginti su 2019 m.), iš kurių bent 5 mln. būtų vaikai. Įgyvendinti kovos su skurdu politiką trukdo iššūkiai, susiję su galimybe naudotis socialinėmis teisėmis ir paslaugomis, o suteikus tokią galimybę užtikrinama aktyvi nepalankioje padėtyje esančių ir pažeidžiamų grupių įtrauktis.

² Ursula von der Leyen, *Europos pasirinkimas. Kitos kadencijos Europos Komisijos politinės gairės (2024–2029 m.)*, Strasbūras, 2024 m. liepos 18 d., p. 18.

Teisinga pertvarka visiems

Žmonės ir jų darbo vietos visada turi likti mūsų socialinės rinkos ekonomikos pagrindas, net kai kinta mūsų pramonė, ekonomika ir demografinė struktūra. Turime užtikrinti teisingą pertvarką visiems.³ Į naująjį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų planą bus įtrauktos kokybiškų darbo vietų, įgūdžių ir socialinės apsaugos iniciatyvos; jame bus nagrinėjama, kaip sušvelninti skaitmeninės pertvarkos socialinį poveikį, poveikį darbo rinkai ir pajamų pasiskirstymui. Tačiau reikia daugiau nuveikti įgyvendinant naująjį švarios pramonės kursą, atliekant būsimą ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos peržiūrą ir vykdant naująjį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų planą, kad ES plataus užmojo žaliaji pertvarka taptų socialiniu požiūriu tvari. Priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo politikos, pvz., susijusios su pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams skirta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS 2), poveikis pajamų pasiskirstymui neigiamai paveiks pažeidžiamus namų ūkius, pažeidžiamas labai mažas įmones ir pažeidžiamus transporto naudotojus. Socialinio klimato fondo (SCF) tikslas – sušvelninti ATLPS 2 poveikį taikant priemones ir diegiant investicijas, kuriomis būtų siekiama didinti pastatų energijos vartojimo efektyvumą, dekarbonizuoti pastatų šildymo ir vėsinimo sistemas, suteikti galimybę naudotis netaršaus transporto sprendimais, ir teikiant laikiną tiesioginę paramą pajamoms. Valstybės narės savo socialinius klimato planus turėtų pateikti ne vėliau kaip 2025 m. birželio 30 d., kad būtų užtikrintas veiksmingas įgyvendinimas ir turimų išteklių panaudojimas.

Europos gyvenimo ir darbo sąlygų gerinimo fondas (EUROFOUND) parengė įdomų pranešimą „Numatomos grėsmės skurdui“.

³ Ten pat.

Šiomis aplinkybėmis ministrams politiniuose debatuose siūloma aptarti šiuos klausimus:

- 1) 2017 m. paskelbtas Europos socialinių teisių ramstis tapo atskaitos tašku siekiant įveikti bendrus iššūkius užimtumo, įgūdžių ir socialinėje srityse ir skatinti aukštynkryptę darbo ir gyvenimo sąlygų Sąjungoje konvergenciją. Ar, jūsų nuomone, 2021 m. veiksmų plane buvo kokių nors spragų? Kokie pagrindiniai prioritetai / sritys / aspektai, jūsų nuomone, turėtų būti sustiprinti / įtraukti į naująją Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų planą skaitmeninės, žaliosios ir demografinės pertvarkų kontekste?*
- 2) Atsižvelgiant į dabartinę nestabilią geopolitinę padėtį, kiek tai susiję su saugumu ir tarptautinės prekybos sutrikimais, taip pat į Europos skaitmeninės ir žaliosios pertvarkų darbotvarkę, kokie prioritetai turėtų būti nustatyti pirmojoje ES kovos su skurdu strategijoje?*
- 3) Kokias investicijas ir reformas pasiūlysite savo socialiniuose klimato planuose, kad būtų veiksmingai sušvelnintas ATLPS 2 socialinis poveikis, atsižvelgiant į įvairias nacionalines aplinkybes, įskaitant nevienodus valstybių narių pajėgumus? Kokių papildomų priemonių reikėtų imtis siekiant užtikrinti teisingą pertvarką arba išvengti neigiamo ATLPS 2 socialinio poveikio?*
